

Beroepsnieuws

UA biedt apothekers in spe meteen voeling met de praktijk

Heidi Van de Keere

De opleiding farmaceutische wetenschappen is in volle evolutie. Aan prof. Guido De Meyer (Hoogleraar Farmacologie Universiteit Antwerpen) vroegen we welke accenten de Universiteit Antwerpen legt om apothekers in spe optimaal voor te bereiden op het sterk veranderende beroepsleven. "Van in bachelor trachten we te zorgen voor een grote voeling met de praktijk", zegt hij. "Voorts leren we onze studenten samenwerken, ook interdisciplinair, met studenten uit andere zorgdisciplines. En natuurlijk maken we in de opleiding gebruik van innovatieve digitale technieken."

“Voor alles moeten we evenwel blijven waken over het wetenschappelijk karakter van de opleiding”, beklemtoont de Antwerpse hoogleraar. “Kwaliteit willen we te allen tijde hoog in het vaandel blijven dragen.” In een wetenschappelijke opleiding blijven ‘Hoe?’ en ‘Waarom?’ twee cruciale vragen. “Hoe gaan we met patiënten communiceren? Hoe pakken we dit of dat probleem aan? Hoe gaan we samenwerken?... Maar even belangrijk is de vraag waarom we dit of dat doen, wat de wetenschappelijke verantwoording is.” Studenten moeten in de eerste plaats kritisch leren denken.

Om apothekers in spe goed voor te bereiden op de praktijk is het volgens prof. De Meyer interessant om enerzijds apothekers uit het veld nauw te betrekken bij de opleiding en anderzijds de leerstof, ook de basisleerstof maximaal toe te spitsen op de praktijk. “Reeds in de bachelor is er een grote voeling met de praktijk. Uiteraard blijven de basisvakken belangrijk. Fysica en chemie vormen een essentiële basis voor de verdere opleiding. Veel meer dan vroeger echter worden die basisvakken van meet af aan toegespitst op de farmaceutische praktijk. In de practica fysica staan bijvoorbeeld experimenten met hoestsiroop op het programma, of leren studenten inzien waarom bepaalde pleisters brandwonden kunnen veroorzaken...”

Groene jongens

Ook de practica fysiologie worden in Antwerpen erg aanschouwelijk gemaakt. “Deze practica vinden plaats in de computerklas waar we allerlei fysiologische processen kunnen simuleren”, zegt ing. Marc Demolder die het practicum mee vormgaf. Regelmatig zijn er bezoekers uit het buitenland die komen kijken hoe ze het in Antwerpen aanpakken. Erg aantrekkelijk voor de studenten zijn volgens Marc Demolder ook de practica waar de studenten diverse parameters zoals de bloeddruk, het longvolume... bij zichzelf gaan meten. “We kunnen zelfs een astma-aanval simuleren bij de studenten. Op die manier leren ze wat het effectief betekent een astma-aanval te hebben. Als apotheker zal je baat hebben bij een goede kennis van het menselijk lichaam. Patiënten komen je immers van alles vragen.”

Innovatief in het practicum fysiologie is bovendien dat er sterk digitaal wordt gewerkt. “Het biedt de student de mogelijkheid via pc, tablet of smartphone zijn practicum thuis voor te bereiden zodat hij de tijd in het lab zo efficiënt mogelijk kan benutten. Tijdens de practica worden data meteen automatisch opgeslagen. Eens terug thuis kan de student zijn rapport afwerken en elektronisch doorsturen voor beoordeling. Er komt geen blad papier meer aan te pas. We zijn dus echt wel groene jongens op het gebied van practica. We zijn een digitaal departement geworden.”

“Ik denk dat we ons heel goed bewust zijn van het feit dat de nieuwe generatie studenten is opgegroeid met moderne elektronische middelen”, zegt prof. De Meyer. “Daar moeten we op inspelen en dat doen we ook. Het klassieke hoorcollege bestaat nog maar volstaat vandaag niet meer. Er zijn heel wat technieken die we kunnen hanteren en die ervoor zorgen dat de studenten erg actief betrokken zijn. Onderwijskundigen

hebben al herhaaldelijk bewezen dat dit activerend onderwijs veel beter rendeert. En dat is precies wat we beogen. We proberen de technologie te gebruiken om zo efficiënt mogelijk te werken, zonder weliswaar in te boeten aan kwaliteit.”

De virtuele apotheek

Uiteraard blijft de voeling met de praktijk ook tijdens de masterjaren sterk bewaard. “Zo zetten we bijvoorbeeld lesgevers in uit de praktijk”.

Voor studenten uit de 1^e master ontwikkelden ze in Antwerpen het ‘apothekgame’. “Het is als het ware een virtuele apotheek die studenten in groepjes kunnen runnen. Er is een hoofdapotheker, er zijn adjunct-apothekers en medewerkers. De uitdaging is zo goed mogelijk samen te werken, te communiceren, te delegeren, afspraken te maken... ten einde snel te kunnen inspelen op problemen die zich stellen. Dat kunnen problemen zijn van farmacotherapeutische aard, maar ook galenische problemen. Het spel wordt gespeeld in de practicumzaal galenische farmacie. De studenten maken ook effectief de bereidingen die ze voorgelegd krijgen. En ze worden geacht dit te doen in een goed tempo. Alles wat er in het reële leven van de apotheek gebeurt, wordt gesimuleerd. Op het spel staan patiënten die je kunt winnen of verliezen naargelang je als team goed of minder goed presteert. Ook hier is de essentie te leren samenwerken.” Een vergelijkbaar spel werd ontwikkeld voor de master geneesmiddelenontwikkeling. “Voor hen hebben we een ‘industrialgame’ ontwikkeld.”

Medicatiereviews

“In de 2^e master hebben we al meer dan 10 jaar ervaring met medicatiereviews”, zegt prof. De Meyer. “Op dat moment hebben de studenten de nodige voorkennis om de reviews grondig uit te werken.” De topics worden aangeleverd vanuit het veld, via de stagemeeesters. De studenten bereiden de reviews in groepjes voor gedurende een drietal weken en stellen hun werk nadien aan de hele groep voor. Daarbij zijn ook stagemeeesters en andere apothekers aanwezig. Er wordt erg interactief gewerkt waarbij zowel de begeleiders als de andere studenten vragen kunnen stellen/feedback kunnen geven. “Door het publiek te laten stemmen, krijgen we een goed zicht op wat de studenten en apothekers denken en weten, of niet weten. Daar kunnen we dan op inspelen, en de noden aanvullen.” Prof. De Meyer merkt nog op dat dit groepsgebeuren, het werken in groepjes, erg waardevol is. “Ook in de praktijk zullen apothekers in de toekomst meer en meer moeten samenwerken. Het is dus goed dat reeds op studieniveau aan te leren.”

Multidisciplinair

De interactie met andere gezondheidswerkers zal in de toekomst eveneens aan belang winnen. “Hieraan werken we in het laatste jaar van de opleiding. De interactie met de studenten geneeskunde is bijvoorbeeld erg boeiend.” Maar ook ruimer heeft de Universiteit Antwerpen reeds een lange traditie van ‘Interprofessioneel samenwerken in de gezondheidszorg’, kortweg IPSIG. “En ook daar nemen onze farmaciestudenten tegenwoordig aan deel.” Concreet zitten ze

samen met studenten uit diverse andere opleidingen binnen de gezondheidszorg rond casussen die worden aangeboden uit die verschillende richtingen. "We kiezen voor casussen over patiënten die multidisciplinaire hulp nodig hebben", legt prof. De Meyer uit. "Jaarlijks trekken we hiervoor een hele week uit. Dat overleg, in kleinere groepjes, wordt intensief begeleid door tutors uit de verschillende studierichtingen." Op die manier leren de studenten hoe ze in de toekomst met andere zorgverleners kunnen samenwerken. "Dat alles natuurlijk ter optimalisatie van de zorg voor de patiënt. Dat blijft natuurlijk de essentie."

Klaar voor de praktijk?

Leren communiceren met patiënten is en blijft een belangrijke uitdaging tijdens de opleiding. Ook daar wordt hard op geoefend, zeker tijdens de stageperiode, en de terugkommomenten waar de studenten in kleine groepjes communicatieve vaardigheden verwerven, met feedback door praktijkassistenten over wat goed is en wat nog beter kan. "Sommige mensen zijn van nature erg communicatief. Anderen kunnen daaraan werken. De essentie blijft evenwel in een begrijpbare taal de juiste boodschap te communiceren. Het moet wetenschappelijk correct blijven."

Ook de masterproef in het laatste jaar helpt studenten voor te bereiden op de praktijk. "Ze kiezen zelf een thema.

En dat is niet onbelangrijk. Zelf die keuze maken, leert hen kijken naar waar in de praktijk de problemen zitten, leert hen die problemen verwoorden tot een projectvoorstel en uit te werken." Jaarlijks stellen enkele studenten hun masterthesis voor tijdens een bijeenkomst van de beroepsvereniging en worden de beste werkstukken gepubliceerd. "Het heeft immers geen zin deze informatie binnen de muren van de universiteit te houden. Integendeel, we moeten de kennis beter en breder verspreiden. Voor de apothekers uit het veld is dat een vorm van bijscholing. Uiteindelijk is het onze taak als universiteit ook de mensen uit het veld niet te vergeten. Onze nieuwe apothekers worden vandaag goed voorbereid, maar het is ook onze plicht de langer afgestudeerden up-to-date te houden." Door hen op verschillende manieren te betrekken bij de opleiding van studenten, wordt een zekere wisselwerking gecreëerd, een soort van kruisbestuiving waarbij studenten en oudstudenten van elkaar leren. Ook dat is mooi!

Aan het einde van de opleiding volgt tot slot het geïntegreerd eindexamen. "We waren de eerste van alle Vlaamse universiteiten die dat hebben ingevoerd, om toch de kwaliteit mee te bewaken. Het is immers onvoldoende dat de studenten goed scoren voor de aparte opleidingsonderdelen. Het is de bedoeling dat ze ook effectief in de praktijk kunnen staan. Dat wordt in het laatste jaar geëvalueerd, onder meer met simulatiepatiënten die mee een beoordeling geven. Dat is wel heel levensecht", besluit prof. De Meyer. ■

